

مبانی علمی و فلسفی تحول علوم انسانی / راه بومی سازی علوم انسانی فلسفه ورزی است

یک عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمية با اشاره به اینکه راه اسلامی کردن دانشگاه و بومی سازی علوم انسانی فلسفه ورزی است گفت: یعنی باید مبانی فلسفه ما اسلامی باشد آنوقت تفکر دانشگاهیان و متون درسی دانشگاهی به سمت اسلامی شدن حرکت می کند.

حجت الاسلام و المسلمین محسن غروبیان عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) در مورد اینکه مبانی علمی و فلسفی تحول در علوم انسانی چیستند به خبرنگار مهر گفت: نوع نگاه ما به عالم و آدم زیربنای همه علوم انسانی است. یعنی درواقع جهان بینی و نوع تفکر فلسفی ما به علوم انسانی شکل می دهد. علوم انسانی باید روی مبانی فلسفی استوار گردد.

وی تصریح کرد: حالا این مبانی فلسفی مثلاً در فلسفه ملاصدرا یا فلسفه شیخ اشراق یا در فلسفه ابن سینا و یا هر فلسفه دیگری که داریم باید مورد توجه قرار گیرند و روی آن مبانی فلسفی کار کنیم. بر این اساس علوم انسانی و انسان شناسی را بر اساس آن مبانی فلسفی، توحیدی و یکتاپرستی، وحدت عالم و وحدت شخصی وجود و امثال اینها باید مبتنی کنیم.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمية یادآور شد: اگر علوم انسانی ساختار محکم فلسفی خود را پیدا کرد سایر علوم مثل علوم تجربی هم جهت دار در جهت علوم انسانی خواهند شد.

این محقق و پژوهشگر مسائل دینی و فلسفی درمورد اینکه آیا این مبانی در جامعه علمی ما تدوین شده است هم تصریح کرد: نه می توان گفت که تدوین شده و نه می توان گفت که تدوین نشده است. شعارهای زیادی داده ایم اما عملاً کار زیادی انجام نداده ایم. نتیجه اش هم این است که دانشگاه های ما درس ها و کتاب هایشان غالباً ترجمه است و در علوم انسانی همان نظرات جامعه شناختی، اقتصادی، حقوقی، تربیتی، روانشناختی غربیها را تدریس می کنیم.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمية یادآور شد: البته در بحث حوزه و دانشگاه و امثال این مناسبت ها خیلی اندیشمندان آکادمیک جامعه شناس یا روانشناس یا اقتصاد دان به معنای دقیق کلمه که یک متن جامعه شناسی یا روانشناسی اسلامی یا اقتصاد اسلامی نوشته باشد سراغ ندارم. برخی از صاحب نظران نیز همین نظر را دارند. در برابر علوم انسانی غربی که الان در دانشگاه های ما ترجمه و تدریس می شوند در این سی و چند سال بعد از انقلاب چیزی عرضه نکرده ایم.

وی تصریح کرد: حضرت آیت الله جوادی آملی هم فرمودند که با یک بسم الله الرحمن الرحیم آوردن بر سر کتاب ها و نوشتن عباراتی بر ابتدای متون درسی علوم انسانی ما اسلامی نمی شود و با یک نماز جماعت برگزار کردن در دانشگاه هم دانشگاه اسلامی نمی شود. راه اسلامی کردن دانشگاه و بومی سازی علوم انسانی فلسفه ورزی است. یعنی باید مبانی فلسفه اسلامی باشد. آنوقت تفکر دانشگاهیان و متون درسی دانشگاهی به سمت اسلامی شدن حرکت می کند.

این محقق و پژوهشگر مسائل دینی و فلسفی در مورد اینکه چه نهادها و سازمان هایی باید عهده دار تدوین مبانی علمی و فلسفی تحول علوم انسانی باشند هم عنوان کرد: حوزه و دانشگاه یعنی نهادهای حوزوی و نهادهای دانشگاهی متولی این امر هستند. در حقیقت مدیریت کلان حوزه علمیه و دانشگاه ها باید از کسانی باشند که کاملاً با فلسفه اسلامی آشنا باشند و تفکر فلسفی توحیدی داشته باشند. از سوی دیگر باید معتقد به فلسفه الهی باشند و هم به مبانی فلسفه اسلامی و هم مبانی علوم جدید و فلسفه های غرب آگاه باشند. این گونه افراد می توانند اتاق فکر تحول در علوم انسانی را تشکیل بدهند و باید حمایت های لازم از طرف نهادهای حکومتی و دولتی انجام بگیرد و سرمایه گذاری جدی بشود. با چند سخنرانی و مجلس نکوداشت و همایش و اینها مسئله حل نشده و نخواهد شد. بعضی از صاحب نظران مأیوس شده اند و می گویند وحدت حوزه و دانشگاه ضرورتی ندارد و ناشدنی است. زیرا از سی و اندی سالی که از انقلاب می گذرد دانشگاه راه خودش را که همان راه غرب است می رود و حوزه هم راه سنتی خودش را می رود و بحث اینها را هم نباید کرد. می خواهم بگویم که این مسائل نشان دهنده این است که کار جدی و اساسی در این زمینه انجام نداده ایم.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی (ص) العالمية فرهنگی درباره اینکه تحول در علوم انسانی چه نسبتی با توسعه یافتگی بومی ما دارد هم یادآور شد: توسعه خودش در یک چارچوب و پارادایم خاص تعریف می شود. توسعه را نباید در یک چارچوب فکری برای مثال فقط دنیا ترجمه و معنا کرد بلکه باید توسعه را به دنیای معنویت و جهان معنا سرایت دهیم. خود مفهوم توسعه احتیاج به بحث دارد. باید بررسی کرد که توسعه از جهات مادی و از جهات معنوی چگونه است. نگاه ما در علوم انسانی، جامعه شناسی انسانی، فلسفه و روانشناسی، رابطه روح و بدن، رابطه دنیا و آخرت، رابطه انسان با محیط زیست و امثال اینها تبیین می شود. مبانی همه اینها باید در علوم انسانی تبیین شود. آنوقت توسعه و پیشرفت بر اساس آن اهداف و غایاتی که در علوم انسانی تعریف می کنیم اجرایی خواهند شد.